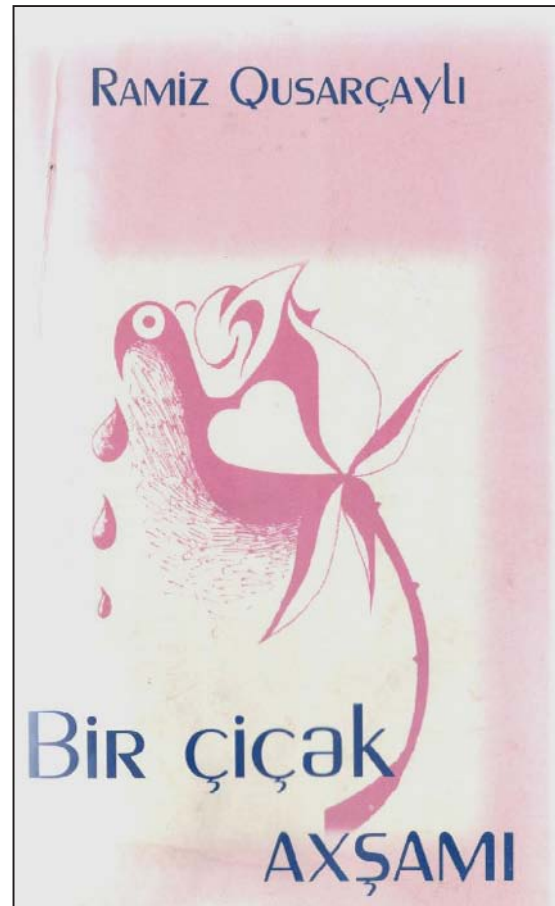

Ramiz Qusarçaylı – 60

Müasir poeziyamızın dillər əzbəri olan nadir nümunələrindən biri Ramiz Qusarçaylının “Azərbaycan bayrağı” şeiridir. Şairin bütün yaradıcılıq qüdrətini səfərbər edərək ərsəyə gətirdiyi bu poetik şedevr onun sənət pasportuna həkk olunmuş mənəvi portreti kimi dəyərləndirilə bilər. Bu şeir elə əsərlərdəndir ki, yaradıcısının bütün ruh və zəka enerjisini özündə əks etdirir. Ramiz Qusarçaylı burada özünü bir insan və vətəndaş, şair və mütəfəkkir olaraq bütövlüklə ifadə edə bilmişdir.

*Şənini vəsf etməyə yetər qüdrətim, yetər,
Ulduzunu, ayını göydə mələklər öpər,
Hər rəngində “ya qazi, ya şəhid” bir mən bitər,
Sən ey istiqlalın əbədiyyət sancağı –
Azərbaycan bayrağı!*

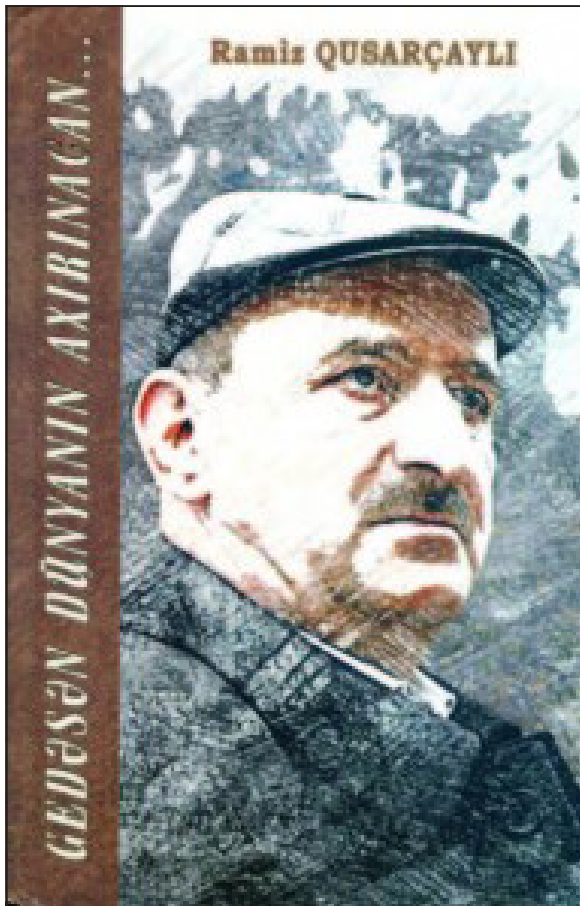
Hər bir həqiqi ədəbiyyat hadisəsi kimi, müasir poeziyamızın görkəmli nümayəndəsi Ramiz Qusarçaylının sənət palitrası da çoxrəngli və çoxmənalıdır. Yaradıcılığının ilk çağlarından onun poeziyasında təbiət mövzusu aparıcı rol oynayır, ancaq R.Qusarçaylıda təbiət adət etdiyimiz epik poeziyada olduğu kimi, sadəcə, hadisələrin, personajların təqdimatı üçün emosional fon funksiyası daşımır. Vərdiş etdiyimiz lirik poeziyada olduğu kimi, sadəcə, lirik qəhrəmanın ovqatını tamamlayan poetik vasitə də deyil. R.Qusarçaylı H.Arif, M.Araz, M.Yaqub, M.İsmayıl kimi ünlü şairlərimizdən gələn ənənəni yüksək səviyyədə davam və inkişaf etdirərək təbiətin özünün bədii siqlətini, fəlsəfi mənasını ifadə etməyə nail olur.

*Söz – şimşək qılıncı,
Şeir – daş qanı.
Dərinlik görmədim bu lallıq kimi.
Ürəyim böyüyür bir qarışqanın
Dənindən boylanın halallıq kimi.*

Burada şair təbiətin mənəvi dəyərini uğurlu bədii obrazlar vasitəsilə mənalandırmağa nail

“...YETƏR QÜDRƏTİM, YETƏR”

Bir şeirin fonunda bir şairin portreti

*Mənə bu baharın arısı gəlib,
Mənə bu payızın sarısı gəlib,
Tökülün üstümə, yaz xəzəlləri,
Payız çiçəkləri, düşün üstümə.
Elə mən özüm də yaz xəzəliyəm,
Payız çiçəyiyəm elə özüm də...*

Ancaq bu şeirlərdə də lirik qəhrəman fərdi hissiyyat çevrəsinə qapanmadan ilk növbədə bir “vətən daşı”, bir cəmiyyət nümayəndəsi kimi təqdim olunur.

*Güman bitməz şırımlarda qan suvardı yaşılı...
Söz göyərtdim sel ağzında, qoxlayan kim, dərən kimdi,
Buz bağlamaz Şah düzündə Ərzurumun aşırımı
Gəlsin görək Lələ şaman, Keşiş nədi, Kərəm kimdi?..*

Şair Vətən bayrağının vəsfı üçün də təbiətin əbədi gözəllik rəmzlərindən – “nur yağmuru”ndan, “göy qurşağı”ndan bədii təsvir vasitəsi kimi istifadə edir.

*Yağının min hiyləsi küydən, kələkdən keçər,
Sən sancılan ucalıq min-min ürəkdən keçər,
Dağlar yerindən oynar, daşlar ələkdən keçər,
Göylərin nur yağmuru, yerlərin göy qurşağı –
Azərbaycan bayrağı!*

R.Qusarçaylı Azərbaycan bayrağını yalnız suveren, müstəqil dövlətimizin azadlıq simvolu kimi deyil, həm də yağı tapdağında qalmış, fəqət tarix öz hökmünü verəndə bütöv Azərbaycanın doğma elləri kimi bir bayraq altında birləşəcək qədim torpaqlarımızın xilas rəmzi olaraq tərənnüm edir.

*Sən Arazın, Samurun umuduna bələndin,
Səni ağlar Göyçənin buluduna bələndin,
Dərbəndin dərd çıxıran sükutuna bələndin,
O tayında Savalan, bu tayında Şah dağı –
Azərbaycan bayrağı!*

Bu gün Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı təkcə bizim vətəndaşların deyil, bütün dünya azərbaycanlılarının başı üzərində dalğalanır. Yalnız az bir qismi bizim respublikanın təmsilçisi olan, əksər nümayəndələri dünyanın müxtəlif ölkələrindən gəlmiş Azərbaycan konqreslərinin kürsüsünə Azərbaycan Respublikasının üçrəngli bayrağı sancılır. Hamı bu bayrağa səcdə edir, çoxunun da dilində R.Qusarçaylının şeiri...

Poeziyamızda Vətən bayrağının tərənnümü yeni mövzu deyil. Hələ yüz il əvvəl ədəbiyyat tariximizdə iz qoymuş Cəfər Cabbarlı, Əhməd Cavad kimi ədiblərimiz milli bayrağımızı vəsf edən şeirlər yazmışdılar. C.Cabbarlı sənət üslubuna xas olan romantik bir tərzdə Vətən sevgisini bayrağı öyməklə dilə gətirirdi.

*Buraxınız, seyr edəyim, düşünəyim, oxşayayım,
Şu sevimli üç boyalı, üç mənalı bayrağı.
Mələklərin qanadını üzərimə kölgə salan?
Nə imiş bu, aman Allah?! Od yurdunun yaprağı!*

*Göy yarpaqlı, al çiçəkli yaşıl otlar topasımı?
Xayır, xayır? Çiçək solur, otlar yerdə tapdanır.
Fəqət bizim bayrağımız ucaları pək sevir,
Yulduzlardan hilaldan da yüksəklərdə fırlanır.*

Ə.Cavad isə öz şeirində milli bayrağını zın rənglərinin və üzərindəki nişanların rəmzi mənalarını poetik dillə açıb göstərməyə çalışırdı.

*Türküstan yelləri öpüb alınır
Söyləyir dərini sana, bayrağım!*

*Üç rəngin əksini Quzğun dənizdən
Ərməğan yollasın yara, bayrağım!*

*Köksümdə tufanlar gəldim irəli,
Öpüm kölgən düşən mübarək yeri!
Allahın yıldızı, o gözəl pəri,
Sığınmış qoynunda Aya, bayrağım!*

O zaman ay-ulduzlu bayrağımızı iki ildən də az bir müddətdə başımız üstündə saxlaya bilmişdik... Atalar yaxşı deyib: “İgid odur, hər əzaba qatlana, İgid odur, atdan düşə, atlana.” İllər ötdü, zaman dolandı, qəhrəman Vətən oğullarının əli ilə igid bayrağımız yenidən öz müqəddəs ucalığına yüksəldi. Və ulu bayrağımız xalqımızın, dövlətimizin başı üzərində artıq otuz ilə yaxındır ki, vüqarla dalğalanır. Yeni dövrün şairləri onu yenidən vəsf edirlər. Qürur hissi ilə deyə bilərik ki, R.Qusarçaylının şeiri nə ideya-məzmun keyfiyyətlərinə, nə də üslub və ifadə gözəlliyinə görə xatırlatdığımız şeirlərdən geri qalmır. Əksinə, bədii obrazlılıq məziyyətlərinə görə daha üstündür.

*Cəngidə cövlan yerim, cövləndə can yerimsən,
Barışda gül çələngim, savaşa qan yerimsən,
Sən mənim and yerimsən, mənim iman yerimsən,*

*Dalğalı ləngərlərin yelpiklərin yarpağı –
Azərbaycan bayrağı!*

“Şənini vəsf etməyə yetər qüdrətim, yetər”, “Göylərin nur yağmuru, yerlərin göy qurşağı”, “Dərbəndin dərd çıxıran sükutuna bələndin”, “Barışda gül çələngim, savaşa qan yerimsən”, “Şuşada sən qonduğun daşa pir deyəcəyəm” kimi mükəmməl obrazlılıq nümunəsi olan misralar bu şeiri müasir poeziya sənətimizin inciləri sırasına qaldırır. C.Cabbarlı və Ə.Cavadın şeirləri siyasi lirika nümunələridir. Bu tip şeirlər hər hansı bir ideyanın, amalın (bəzən həтта siyasi qurumun) tərənnümünə həsr edilir. R.Qusarçaylının “Azərbaycan bayrağı” şeiri isə siyasi ideyaya yox, Vətən sevgisinə, vətəndaşlıq, vətənpərvərlik amalına həsr olunub. Pafos yox, hiss-həyəcan bildirir. Vətən uğrunda mübarizəni, Vətən savaşını tərənnüm edir. Ümumiyyətlə, Vətən mövzusu R.Qusarçaylı poeziyasının leytmotivi sayıla bilər. Şair bu ənənəvi mövzuya müasir dövrün realıqları, çağdaş insanın baxışları mövqeyindən yeni mənə verməyi bacarır.

*Düşməndən dərs yükü alıb
Dərdinə daldığım Vətən...
Qarabağda iki alıb,
Sınıfdə qaldığım Vətən...*

*Oğul-oğul çiçəkləndi,
Şəhid-şəhid ləçəkləndi,
Xocalıda çilikləndi
Əlimdən saldıığım Vətən...*

Bütün əsərlərində olduğu kimi, bu şeirlərdə də R.Qusarçaylı özü olaraq qalmağa, mövzuya öz yaradıcılıq manerası, öz düşüncə tərzini mövqeyindən yanaşaraq bənzərsiz, orijinal poeziya nümunələri yaratmağa nail olur.

*Bax Araz dünyanın Şuşa rənginə,
Dərdi Vətən-Vətən düzürəm hələ.
Qarışb payızın meşə rənginə
Sözümün rəngini gəzirim hələ –
Vətəni sevməyə qoymurlar mənə.*

Şair üçün Vətən bayrağı həm də Vətən torpaqlarının azadlıq və müqəddəslik meyarıdır.

*Sənsən Azadlıq eşqim, sənsən Hürri – deyəcəyəm,
Ən son nəfəsimdə də sənə şeir deyəcəyəm,
Şuşada sən qonduğun daşa pir deyəcəyəm,
Sürtəcəyəm gözüme kölgən düşən torpağı –
Azərbaycan bayrağı!*

Altmış yaş ömrün və sənətin müdriklik çağının başlanğıcıdır. Bu yaşa coşqun yaradıcılıq enerjisi, yaradıcılıq planları ilə gəlib çıxan, ilhamının qüdrətini duyan, ondan güc alan, bu təpərlə dünyanın sonunacan gedib çıxacağına inanan sənətkar xoşbəxt sənətkardır.

*Bu dünyanın əvvəlini hamı görüb,
Mən dünyanın axırını yaşayıram.*

Sözün ölümsüzlüyünə güvənənlər üçün dünyanın axırı ömrün axırı deyil.

*İlham ABBASOV,
“Xalq qəzeti”*